

7. zasadnutie Hlavného výboru Slovenskej astronomickej spoločnosti pri Slovenskej akadémii vied

Z Á P I S N I C A

Dátum konania: 27. novembra 2014, 13:00 - 15:30 hod.

Miesto konania: Astronomický ústav SAV, pracovisko v Starej Lesnej

Zúčastnení: L. Hric, R. Gális, M. Znášik, P. Rapavý, M. Vidovenec, J. Zverko, S. Kaniansky, P. Ďuriš, D. Očenáš, V. Bahýľ

Ospravedlnení: E. Kundra, L. Kornoš

Na úvod LH a RG privítali členov Hlavného výboru SAS pri SAV. LH poďakoval členom za hojnú účasť a ospravedlnil neprítomnosť EK a LK. Zasadnutie ďalej pokračovalo podľa programu, ktorý bol pripravený na základe návrhov a pripomienok členov HV SAS pri SAV.

1.) RG pripomenul uznesenia HV SAS pri SAV zo 6. zasadnutia, ktoré sa konalo 22. mája 2014 v priestoroch Astronomického ústavu SAV v Starej Lesnej. Keďže uznesenia nevyžadovali ďalšie aktivity, HV SAS pri SAV prijal kontrolu uznesení bez pripomienok.

2.) V ďalšom bode programu boli prítomným členom hlavného výboru podané informácie o činnosti predsedníctva v období od 6. zasadnutia HV SAS pri SAV.

2a.) LH informoval o zápise SAS pri SAV do registra oprávnených právnických osôb na prijímanie 2%-ného podielu zaplatenej dane z príjmu za zdaňovacie obdobie roka 2014. Ako účel použitia finančných prostriedkov bol uvedený zjazd SAS pri SAV, ktorý sa bude konať v roku 2015 a Astronomická olympiáda. Vyzval členov HV SAS pri SAV, nech rozšíria túto informáciu nielen medzi členmi, ale aj ďalšími priaznivcami SAS pri SAV a požiadajú ich, aby poskytlí svoj 2%-ný podiel zaplatenej dane za rok 2014 pre spoločnosť. Výzvu bude LH v krátkom čase distribuovať medzi členmi HV SAS pri SAV. Rovnako bude táto výzva umiestnená na stránky spoločnosti. Dúfa, že vyzbierané finančné prostriedky budú v množstve, ktoré nielen pokryje náklady spojené s registráciou spoločnosti (55,-€).

LH ďalej informoval členov HV SAS pri SAV, že 28. mája 2014 bol zvolený za člena výboru Rady slovenských vedeckých spoločností. Zdôraznil, že teraz bude môcť aktívnejšie vstúpiť do procesov, ktoré ovplyvňujú aj našu spoločnosť. Zvlášť by sa chcel zasadiť o to, aby finančné prostriedky neboli rozdeľované paušálne, ale podľa toho, koľko a akú činnosť jednotlivé spoločnosti vykonávajú.

LH sa tiež zúčastnil na valnom zhromaždení Rady slovenských vedeckých spoločností, ktoré sa konalo 12. novembra 2014 v priestoroch Iuventy v Bratislave. LH prezentoval elektronickú publikáciu (CD) o všetkých vedeckých spoločnostiach na Slovensku. Časť publikácie (v rozsahu 18 strán), ktorá je venovaná SAS pri SAV pripravili LH a JZ a zachytáva všetky dôležité momenty z histórie spoločnosti. LH ponúkol členom HV SAS pri SAV možnosť si elektronickú publikáciu voľne rozmnožiť a rozšíriť medzi všetkých záujemcov. PR navrhol, aby časť venovaná SAS pri SAV bola distribuovaná na všetky odbočky spoločnosti. SK a RG tiež navrhli, aby

tento text bol umiestnený aj na internetové stránky SAS pri SAV. LH sa podujal, že distribúciu i umiestnenie v najbližšom čase zrealizuje.

3.) Správu o čerpaní finančných prostriedkov a výbere členských príspevkov v roku 2014 za ospravedlneného EK podal LH. Informoval, že bola podaná žiadosť na dofinancovanie niektorých aktivít SAS pri SAV v roku 2014. Táto žiadosť bola schválená a na tieto aktivity boli poskytnuté dodatočné finančné prostriedky. Konkrétne išlo o aktivity: Astronomická olympiáda (250,-€), S ďalekohľadom na cestách (110,-€), konferencia Bezovec 2014 (50,-€) a konferencia Terminologickej komisie (60,-€). Na druhej strane však LH poznamenal, že k dátumu 27. novembra 2014 ešte stále nie je z dotácie vyčerpaných 703,91,-€.

LH zdôraznil, že do 5. decembra 2014 bude potrebné odovzdať všetky doklady hospodárovi SAS pri SAV, aby ich bolo možné zúčtovať. LH ďalej poznamenal, že na účte spoločnosti je približne 950,-€ a bude pripravená faktúra pre Astronomický ústav SAV na dočerpanie finančných prostriedkov vo výške približne 1 200,-€. LH konštatoval, že SAS pri SAV v roku 2014 ušetrila finančné prostriedky, ktoré budú v roku 2015 použité na uhradenie nákladov spojených s organizovaním zjazdu. Ďalej, bolo krátko diskutované dodanie účtovných dokladov od garantov jednotlivých aktivít SAS pri SAV (RG, SK, PR). LH urobí aj malý nákup potrebných kancelárskych potrieb. VB požiadal, aby mu hospodár SAS pri SAV (EK) pripravil finančné doklady na prevedenie revízie.

4.) RG pripomenul, že na 5. zasadnutí HV SAS pri SAV boli prezentované niektoré aktivity spoločnosti v roku 2013 a vtedy vyzval aj ostatných členov, aby sme sa takýmto spôsobom vzájomne informovali o činnosti SAS pri SAV. PR si pripravil prezentáciu o niektorých aktivitách spoločnosti, no pre krátkosť času bola táto prezentácia presunutá na záver zasadnutia HV SAS pri SAV. O Astronomickej olympiáde LH podrobne informoval na stránkach časopisu Kozmos. Aj o podujatia projektu „S ďalekohľadom na cestách“ je stále veľký záujem. O činnosti Sekcie ochrany pred svetelným znečistením krátko referoval PĎ. Informoval o činnosti informačného centra na Observatóriu Kolonické sedlo, o aktivitách v Parku hviezdneho neba Bieszczady a o možnosti rozšírenia Parku tmavej oblohy Poloniny na územie Ukrajiny.

RG zdôraznil, že by bola potrebná lepšia informovanosť HV SAS pri SAV o všetkých prebiehajúcich aktivitách spoločnosti, a to nielen o tých, ktoré sú finančne dotované. Tieto informácie sú totiž každoročne dôležité pre prípravu výročnej správy SAS pri SAV, ako aj správy o činnosti za celé obdobie medzi zjazdami spoločnosti (2011 – 2015). Termín na predloženie podkladov bol stanovený na 15. decembra 2014 a RG rozpošle e-mail na všetky odbočky, sekcie a komisie s výzvou na dodanie správ o činnosti SAS pri SAV v roku 2014 v najbližšom čase.

5.) LH otvoril tému prípravy plánu činnosti SAS pri SAV v roku 2015. Vrcholným podujatím spoločnosti v roku 2015 bude odborná konferencia spojená so zjazdom SAS pri SAV. Ďalej sa diskutovali návrhy na názov konferencie. JZ navrhol, že názov by mal korešpondovať s témou jednotlivých príspevkov. Nosnou témou, ktorá by dala aj názov konferencie, by mohol byť výskum extrasolárnych planét. RG navrhol názov „Cudzie svety“.

Ako navrhol LH, ďalším podujatím, na ktorého organizácii by sa SAS pri SAV v roku 2015 podieľala by mohla byť dvojdňová medzinárodná odborná konferencia „Muž Slnka“ venovaná pamiatke 135. výročia narodenia Milana Rastislava Štefánika. Konferencia sa bude konať začiatkom júna 2015 v Piešťanoch, organizátormi budú Spoločnosť M. R. Štefánika, Slovenská ústredná hviezdáreň v Hurbanove a SAS pri SAV. Naša spoločnosť poskytne konferencii dvoj-

jazyčnú výstavu venovanú osobnosti M. R. Štefánika. SÚH v Hurbanove zabezpečí exkurziu účastníkov konferencie k mohyle na Bradle, ako aj do rodného domu M. R. Štefánika v Košariskách. LH vyzval členov HV SAS pri SAV, aby prispeli ďalšími návrhmi, ako by spoločnosť mohla vstúpiť do organizácie a programu tohto podujatia.

LH ďalej informoval, že SAS pri SAV v budúcom roku vydá knihu PaedDr. Ing. Mgr. Petra Haniška, PhD. - Pohyb telies v gravitačnom poli. RG potvrdil výbornú úroveň publikácie. LH už vyžiadaval pre túto knihu kód ISBN a vytlačí ju tlačiareň v Levoči. Finančné náklady na tlač sú už pokryté, SAS pri SAV by sa podieľala len na propagácii publikácie.

Bohatá diskusia sa otvorila k otázke vydania druhého dielu publikácie Astronomická terminológia. Vydanie bolo plánované už na rok 2014, no vzhľadom na finančnú situáciu bude musieť byť posunuté na rok 2015 alebo až na rok 2016. Vydanie knihy v tlačenej podobe by stálo okolo 3 000,-€, preto LH navrhol vydať publikáciu elektronicky na CD nosiči, čo by pri náklade 1 000 ks predstavovalo finančné náklady 600,-€. RG poznamenal, že napriek vysokým nákladom, tlačaná kniha má svoju trvalú hodnotu. Ďalej dodal, že ak by mala kniha vyjsť len v elektronickej podobe, CD nosič je už dnes veľmi zastaraným médiom a existujú ďaleko efektívnejšie cesty distribúcie elektronického diela cez internet, či už plateným alebo voľne dostupným spôsobom. PR položil otázku, či by finančne nemohlo do vydania vstúpiť napr. vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied VEDA. MV otvoril otázku nákladu, keďže plánovaný náklad 1 000 kusov je nereálny. Vzhľadom na veľkosť trhu by ekonomicky rentabilný náklad bol okolo 200 – 300 kusov. PĎ tiež podporil myšlienku vydania publikácie v podobe elektronickej knihy. DO tiež súhlasil, že vzhľadom na náklady, elektronické vydanie bude najvýhodnejšie. JZ diskutoval otázku autorských honorárov, keď pripomenul, že práca členov Terminologickej komisie už bola honorovaná. LH otvoril otázku, kto bude vydavateľom publikácie v elektronickej podobe. RG pripomenul, že SAS pri SAV financovalo jej prípravu, a preto spoločnosť by mala túto publikáciu aj vydať. JZ navrhol dať do plánu činnosti na rok 2015 finančné prostriedky na ohodnotenie zostavovateľskej a edičnej práce spojenej s vydaním publikácie. SÚH v Hurbanove sa v prípade elektronickej podoby knihy potom nebude podieľať na vydaní. RG navrhol, že by publikácia mohla byť aj voľne prístupná, ak by však autori s takouto distribúciou súhlasili. PĎ navrhol, že Astronomická terminológia by mohla byť spracovaná aj vo formáte Wikipédie na stránkach SAS pri SAV, čo by veľmi zjednodušilo jej používanie. PR hovoril o problematike autorských práv na Wikipedii. LH uzavrel túto diskusiu s tým, že vydanie Astronomickej terminológie bude zahrnuté v pláne činnosti SAS pri SAV v roku 2015 a do plánu sa zahrnú aj finančné prostriedky na ohodnotenie zostavovateľskej práce spojenej s vydaním publikácie.

LH ďalej informoval, že v budove lanovky na Skalnatom Plese bola spoločnosti ponúknutá miestnosť, v ktorej by mohla byť zriadená stála výstava o SAS pri SAV, ako aj o ďalších astronomických inštitúciách na Slovensku. Po diskusii sa členovia HV SAS pri SAV dohodli, že do plánu činnosti spoločnosti na rok 2015 sa dá aj príprava stálej výstavy o SAS pri SAV na Skalnatom Plese. LH zistí stav, dispozíciu a veľkosť miestnosti a podľa toho sa naplánuje rozsah a podoba tejto výstavy. VB navrhol, že pripraví skladačku o svojej súkromnej hviezdárni Júlia.

RG záverom tejto sekcie vyzval všetkých členov HV SAS pri SAV, aby podali svoje návrhy do plánu činnosti spoločnosti v roku 2015 a to najneskôr do 15. decembra 2015. E-mail z touto výzvou tiež rozošle na všetky odbočky, sekcie a komisie spoločnosti.

6.) Ďalej bola prebraná bežná agenda spoločnosti. LH konštatoval, že do dátumu 7. zasadnutia HV SAS pri SAV nebola doručená žiadna prihláška za člena spoločnosti. MZ informoval, že 30. júna 2014 zomrel dlhoročný člen SAS pri SAV Miloš Hanus. Hlavný výbor s poľutovaním prijal túto správu. Marek Tresa a Martin Gimerský (odbočka Prešov) písomne požiadali o ukončenie členstva. HV SAS pri SAV berie na vedomie a akceptuje žiadosti Mareka Tresu a Martina Gimerského o ukončenie členstva v SAS pri SAV. Menovaní budú vyradený zo zoznamu riadnych členov SAS pri SAV. SK informoval, že tohto roku sa dožil 90 rokov dlhoročný člen Ján Lačný a za odbočku Banská Bystrica ho navrhol vymenovať za čestného člena SAS pri SAV. Tento návrh bude prerokovaný na zjazde spoločnosti, ktorý sa bude konať začiatkom októbra 2015 v Žiline.

7.) MZ informoval, že vystúpil na slávnostnom zhromaždení konanom pri príležitosti 10. výročia otvorenia planetária v Prešove. V mene SAS pri SAV zablahoželel pracovníkom Hvezdárne a planetária v Prešove k tomuto výročiu a poprial ešte veľa takých úspešných rokov. MZ pošle RG informáciu o tomto vystúpení a táto bude zahrnutá do správy o činnosti SAS pri SAV v roku 2014.

RG znovu vyzval všetky odbočky, sekcie a komisie SAS pri SAV k lepšej vzájomnej informovanosti o jednotlivých akciách a podujatiach, na ktorých sa členovia spoločnosti zúčastňujú ako organizátori, či účastníci. Ak sa tieto informácie dostanú k členom HV SAS pri SAV, môžu byť umiestnené na internetové stránky spoločnosti, prípadne ich možno ďalej distribuovať na jednotlivé odbočky a tým aj k ďalším záujemcom o tieto podujatia. Tieto informácie bude potom možné využiť aj pre správy o činnosti spoločnosti.

Členovia HV SAS pri SAV (MZ, LH, JZ, PR) ďalej krátko diskutovali problematiku zvyšujúceho sa svetelného znečistenia na Slovensku (napr. v okolí Žiliny) a to aj v bezprostrednej blízkosti astronomických inštitúcií (napr. osvetlenie lyžiarskych zjazdoviek v okolí Observatória na Skalnatom Plese).

LH informoval, že SÚH v Hurbanove sa bude podieľať na organizácii Astronomickej olympiády. Slovenské finále v kategórii stredných škôl už nebude spojené s finále súťaže Čo vieš o hviezdach. Vzhľadom na náročnosť prípravy delegácie na medzinárodné kolo Astronomickej olympiády (vybavenie víz, zaobstaranie leteniek, oslovenie sponzorov, ...) sa slovenské finále v kategórii stredných škôl bude konať v skoršom termíne. Ako informoval MV, SÚH v Hurbanove zabezpečí organizáciu tohto finále v hoteli Satelit v Piešťanoch. LH informoval, že Astronomická olympiáda v kategórii základných škôl bude prebiehať korešpondenčne.

Ďalej prebehla bohatá diskusia k otázkam organizácie zjazdu SAS pri SAV v roku 2015. MZ preveroval možnosti zorganizovania zjazdu v priestoroch hotela Galileo na Hlinskej ulici 25 v Žiline. Ako uviedol, ak bude známy termín a počet účastníkov, bude potrebné osobne spraviť rezerváciu a potom čo najskôr zaslať aj oficiálnu objednávku. Ubytovanie v dvojlôžkovej izbe v tomto hoteli stojí 40,-€ a je možné si doobjednať raňajky v cene 5,80,-€. Hotel je vybavený konferenčnou miestnosťou pre asi 50 ľudí, ktorej prenájom stojí 150,-€ na celý deň alebo 20,-€ na hodinu. Ďalej sú k dispozícii dva menšie salóniky. Všetka konferenčná technika a wi-fi internet je k dispozícii. MZ odhaduje náklady na zjazd vo výške asi 1 000,-€. PR podotkol, že cestovné náklady hradia odbočky. MZ tiež otvoril otázku časového rozsahu zjazdu. Ako uviedol, vzhľadom na polohu Žiliny vedel by si predstaviť zjazd aj v rozsahu jedného dňa. Členovia HV SAS pri SAV sa po diskusii zhodli, že ideálny je dvojdňový rozsah pokrývajúci piatok a sobotu. Počet účastníkov bude 30 – 40. MZ požiadala HV SAS pri SAV o oficiálne povere-

nie jednáť s hotelom Galileo, ktoré by bolo uvedené v tejto zápisnici. LH poznamenal, že cena ubytovania je adekvátne, no cena za prenájom prednáškovkej miestnosti je pomerne vysoká. JZ sa spýtal, či by nebola možnosť zorganizovať zjazd v priestoroch hvezdárne v Žiline. MZ však konštatoval, že ich priestory by pre potreby zjazdu mali nedostatočnú kapacitu. MZ tiež otvoril otázku, či počas zjazdu sa bude organizovať spoločná slávnostná večera. Diskutovala sa výška nákladov na zjazd, pričom sa členovia HV SAS pri SAV zhodli, že bude okolo 1 500,- €. PR navrhol, že pozvaním zahraničných účastníkov by mohla konferencia, počas ktorej sa zjazd bude konať, získať medzinárodný charakter. RG poznamenal, že by bolo vhodné pozvať aj predstaviteľov Českej astronomickej spoločnosti, keďže v minulosti bol predseda SAS pri SAV pozvaný na ich zjazd.

Členovia HV SAS pri SAV sa zhodli, že hotel Galileo bude ideálnym miestom pre konanie zjazdu, ako aj pre ubytovanie jeho účastníkov. MZ tiež poznamenal, že ak bude rezervované ubytovanie spolu so slávnostnou večerou bude vyššia šanca vyjednať aj istú zľavu na prenájom miestnosti. MV tiež potvrdil, že pri takom veľkom počte hostí je veľká šanca vyjednať lepšie podmienky. RG pripomenul, že pred zjazdom (v piatok doobeda) sa uskutočňuje aj zasadnutie HV SAS pri SAV. SK pripomenul, že v rámci programu by mali byť aj prestávky na kávu. MZ zistí v hoteli Galileo, či bude možné si ich zorganizovať vo vlastnej réžii. LH navrhol, aby sa konferencia konala v piatok od 15:00 do 18:00 hod., po ktorej by nasledovala spoločenská večera spojená s ďalšími diskusiami a agendou zjazdu približne do 22:00 hod. V sobotu by sa konali už iba voľby. JZ pripomenul, že agenda zjazdu a voľby zaberie najmenej 3 hodiny, preto by mala byť prediskutovaná až v sobotu. Členovia HV SAS pri SAV sa dohodli na vhodnom termíne konania sa zjazdu 2. – 3. októbra 2015.

SK informoval o vydaní slovenského prekladu denníka Maximiliána Hella, ktorý si viedol na ceste na Vardö, kam cestoval za pozorovaním prechodu Venuše popred slnečný disk. Publikáciu bude možné zakúpiť cez vydavateľa - Občianske združenie Maximilián Hell, prípadne na Hvezdárni v Banskej Bystrici za cenu 20,-€. SK dodal, že sa podujal previesť odborné korektúry, ktoré si pôvodný preklad z latinčiny vyžadoval v značnom rozsahu. Tiež informoval, o návšteve SK a MZ viedenského univerzitného observatória, kde sa nachádzajú originály denníkov Maximiliána Hella. Niektoré zaujímavé detaily z Hellovho pozorovania prechodu Venuše popred slnečný disk členom HV SAS pri SAV porozprával MZ.

Členovia sa dohodli, že začiatok budúcich zasadnutí HV SAS pri SAV sa posunie na skorší čas (12:00 hod.)

Zapísal R. Gális, overil L. Hric

Košice, 15. decembra 2014

Rudolf Gális
Vedecký tajomník SAS pri SAV